

ALEKSANDRA KŁOS-SKRZYPCZAK

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydział Teologiczny

Działania amerykańskich biskupów katolickich na rzecz ofiar wykorzystywania seksualnego przez duchownych. Wytoczne Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży

Papież Franciszek w liście apostolskim motu proprio *Vos estis lux mundi* pisze, że „przestępstwa związane z wykorzystywaniem seksualnym obrażają naszego Pana, powodując u ofiar szkody fizyczne, psychiczne i duchowe oraz szkodzą wspólnocie wiernych. Aby takie zjawiska [...] nie miały więcej miejsca, potrzebne jest nieustanne i głębokie nawrócenie serc, potwierdzone konkretnymi i skutecznymi działaniami, które angażowałyby wszystkich w Kościele, tak aby osobista świętość i zaangażowanie moralne mogły przyczynić się do krzewienia pełnej wiarygodności przepowiadania ewangelicznego i skuteczności misji Kościoła”¹. Ojciec Święty w dokumencie przypomina, że każdy członek Kościoła jest wezwany do dawania świadectwa wiary, zaś szczególna odpowiedzialność za zwalczanie przestępstw seksualnych wobec małoletnich i zapobieganie im spoczywa na biskupach, duchownych diecezjalnych oraz zakonnych.

Konferencja Amerykańskich Biskupów Katolickich² od ponad dwóch dekad boryka się z kryzysem w związku z ujawnieniem czynów pedofilskich popełnianych przez osoby duchowne. Zbrodnie te spowodowały ogromny ból, gniew i zamieszanie zarówno u ofiar, ich rodzin, jak i w całej wspólnocie wiernych.

¹ http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/motu_proprio/documents/papa-francesco-motu-proprio-20190507_vos-estis-lux-mundi.html [dostęp: 03.06.2019].

² Z angielskiego: United States Conference of Catholic Bishops, zob. <http://www.usccb.org/> [dostęp: 03.06.2019].

Celem niniejszego artykułu jest znalezienie odpowiedzi na pytanie, jakie działania podejmuje amerykański Kościół na rzecz ofiar przemocy seksualnej. Właśnie dlatego pierwsza część tekstu została poświęcona kluczowym działaniom Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży. W drugiej odsłonie artykułu przedstawiono treść dokumentu pt. *Karta ochrony dzieci i młodzieży*, który przedstawia szczegółowe działania na rzecz osób wykorzystywanych seksualnie przez amerykańskich duchownych.

Komisja do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży

Przed omówieniem działań na rzecz ofiar wykorzystywania seksualnego przez duchownych wydaje się konieczne przedstawienie kluczowych celów i zadań Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży³, która działa przy Amerykańskiej Konferencji Biskupów Katolickich.

Wspomniana Komisja nie tylko doradza biskupom w kwestii ogólnych działań na rzecz dzieci i młodzieży, ale również nadzoruje plan prac oraz wydatków związanych z ochroną niepełnoletnich przed wykorzystywaniem seksualnym przez duchownych⁴. Głównym jej celem jest pomoc biskupom, zarówno w perspektywie krajowej, jak i w wymiarze indywidualnym, w kwestiach dotyczących ochrony dzieci i młodzieży. Dodatkowo Komisja nadzoruje etapy realizacji programów na rzecz ochrony małoletnich przed wykorzystywaniem seksualnym w poszczególnych amerykańskich diecezjach. Członkowie Komisji zapewniają biskupom kompleksowe wsparcie w przywracaniu zaufania na linii duszpasterze – wierni amerykańskiego Kościoła, uwzględniając przy tym społeczności zróżnicowane kulturowo. Ponadto kluczowym obowiązkiem Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży jest bieżąca współpraca z organizacjami, zarówno krajowymi, jak i rządowymi, działającymi w imieniu małoletnich, Stolicą Apostolską oraz innymi konferencjami biskupimi⁵.

Dyrektorem wykonawczym i szefem biura Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży jest diakon Bernie Nojadera⁶, absolwent socjologii oraz teologii, weteran wojenny, członek San Jose Safe Environment Task For-

³ Z angielskiego: Committee for the Protection of Children and Young People, zob. <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/committee-for-the-protection-of-children-and-young-people.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

⁴ Zadania Komisji uwzględnione zostały w artykule 8 *Karty ochrony dzieci i młodzieży*, zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/Charter-for-the-Protection-of-Children-and-Young-People-2018-final.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

⁵ Zob. <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/index.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

⁶ Zob. <https://relationshipsscience.com/person/deacon-bernie-nojadera-214609388> [dostęp: 03.06.2019].

ce⁷, zaangażowany w walkę z przestępstwami internetowymi przeciwko małoletnim. Funkcję zastępcy Nojadery pełni od 2011 roku Melanie Takinen, psycholog, dyrektor Safe Environment Training⁸ w diecezji Pheonix. W biurze Komisji pracują również: Laura Garner, psycholog, terapeuta oraz Drew Dillingham, absolwent politologii oraz teologii⁹.

W ramach Komisji funkcjonuje rada doradcza, w skład której wchodzi 15 biskupów i biskupów pomocniczych z następujących diecezji: Boston, Ogdensburg, Filadelfia, Richmond, Jackson, Cincinnati, Gary, Fargo, St. Louis, Amarillo, Los Angeles, Juneau, Pensacola-Tallahassee, Chicago¹⁰. Funkcję przewodniczącego pełni bp Timothy L. Doherty¹¹ z diecezji Lafayette w stanie Indiana.

Koordinacja prac Krajowej Komisji Rewizyjnej¹² to kolejne, równie istotne zadanie Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży. Sama Komisja Rewizyjna, na której czele stoi historyk Francesco Cesareo¹³, została powołana w czerwcu 2002 roku¹⁴. Zadania Krajowej Komisji Rewizyjnej są klarownie przedstawione na stronie internetowej Konferencji i obejmują głównie działania sprawozdawczo-kontrolne: prace audytorskie¹⁵, konsultacje, doradztwo,

⁷ Zob. <http://www.sanjoseca.gov/index.aspx?NID=642> [dostęp: 03.06.2019].

⁸ Zob. www.safeenvironmenttraining.org [dostęp: 03.06.2019].

⁹ Zob. <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/who-we-are.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

¹⁰ Zob. www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/committee-for-the-protection-of-child-ren-and-young-people.cfm [dostęp: 03.06.2019].

¹¹ W listopadzie 2017 roku biskup Doherty objął funkcję przewodniczącego Komisji ds. ochrony dzieci i młodzieży, zob. <https://dol-in.org/bishop> (04.06.2019).

¹² Z angielskiego: The National Review Board, zob.: <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/the-national-review-board.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

¹³ Francesco Cesareo jest historykiem, pełnił funkcję m.in. kierownika Instytutu Studiów Katolickich na John Carroll University w Cleveland oraz dziekana na Duquesne University w Pittsburgh. Jest członkiem kilku zarządów: Visitors of Worcester Academy, New England Center for Children oraz Adopt a Student Committee w diecezji Worcester. W 2013 roku objął funkcję szefa Krajowej Komisji Rewizyjnej, zob.: https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Cesareo [dostęp: 03.06.2019].

¹⁴ W Krajowej Komisji Rewizyjnej pracują również: Amanda Callanan, Garry E. Hall, Howard Healy, Suzanne Healy, Stacie LeBlanc, dr Christopher McManus, D.Jean Ortega-Piron, Eileen Puglisi, Theresa Simak, Jan Slattery, Ernest Stark, Donald Wheeler, zob. <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/the-national-review-board.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

¹⁵ W okresie od lipca 2017 do czerwca 2018 firma StoneBridge przeprowadziła badania audytorskie w 72 diecezjach i zebrała dane ze 122 innych. W efekcie prac stwierdzono, że 1385 ofiar molestowania seksualnego zgłosiło 1455 zarzutów wobec osób duchownych. W porównaniu do lat poprzednich liczba ta wzrosła z uwagi na wdrożenie niezależnego programu *Independent Reconciliation and Compensation* w stanie Nowy Jork. W toku prac audytorów 26 zarzutów zgłoszono organom ścigania przez osoby nieletnie, a 12% z nich zostało uznanych za uzasadnione. Diecezje zapewniły wsparcie i pomoc prawie 472 ofiarom nadużyć seksualnych. Przeszłość ponad 2,6 milionów kandydatów na święcenia m.in. diakonatu i prezbiteriatu została zweryfikowana pod kątem przestępstw na tle seksualnym, zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/audits.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

opracowywanie raportów, ocenę prowadzonych działań. Przy tej okazji trzeba wspomnieć, że raporty Krajowej Komisji Rewizyjnej, przygotowywane z niezwykłą starannością, nie są wolne od słów krytyki skierowanych wobec amerykańskich biskupów katolickich. Przykładowo, ostatni z raportów Krajowej Komisji Rewizyjnej z listopada 2018 roku mówi wprost, że działania Konferencji Amerykańskich Biskupów Katolickich w obliczu walki z pedofilią były niepełne, wręcz haniebne¹⁶. Chodzi głównie o fakty przedstawione w raporcie¹⁷ prokuratury generalnej stanu Pensylwania z sierpnia 2018 roku, z których wynika, że w sześciu diecezjach¹⁸ tego stanu (Allentown¹⁹, Scranton²⁰, Harrisburg²¹, Pittsburgh²², Greensburg²³ oraz Erie²⁴) 301 katolickich duchownych dopuściło się aktów molestowania seksualnego wobec ponad tysiąca małoletnich (głównie chłopców)²⁵, a sprawy te były znane i tuszowa-

¹⁶ Raport nosi nazwę: *Special Report of the National Review Board to the Body of Bishops on the Sexual Abuse Crisis in the Church*, 13.11.2018, zob. <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/upload/National-Review-Board-Special-Report-to-the-Body-of-Bishops-November-2018.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

¹⁷ Dokument *40th Statewide Investigating Grand Jury Report 1* stanowi wynik sądowego dochodzenia ławy przysięgłych w latach 2016-2018, który miał na celu ustalenie, czy doszło do popełnienia przestępstwa przez duchownych Kościoła katolickiego. Warto zwrócić uwagę, że Kościół prowadził wewnętrzne dochodzenie w sprawie molestowania seksualnego osób małoletnich, o czym nie zostały powiadomione organy państwowe, co według prawa stanu Pensylwania jest traktowane jako przestępstwo, zob.: <https://cbspittsburgh.files.wordpress.com/2018/08/interimredactedreportandresponses.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

¹⁸ Dochodzenie prowadzone było w sześciu z ośmiu diecezji stanu Pensylwania: diecezje Allentown-Johnstown oraz Filadelfia nie były objęte badaniem, ponieważ były przedmiotem wcześniejszych prac.

¹⁹ Zob. B. Metrick, *Allentown Diocese to release list of accused priest*, *PennLive*, 01.08.2018, https://www.pennlive.com/news/2018/08/allentown_diocese_to_release_1.html [dostęp: 03.06.2019].

²⁰ Zob. B. O'Boyle, *Bamberra will release names once Grand Jury report is made public*, *Times Leader*, 06.08.2018, <https://www.timesleader.com/news/714209/bamberra-will-release-names-once-grand-jury-report-is-made-public>

²¹ Zob. B. Kessler, A. Mahon, *Harrisburg Catholic diocese names 71 priests, clergy accused of sexual abuse*, *York Daily Record*, 14.08.2018, <https://eu.ydr.com/story/news/2018/08/01/pa-priest-clergy-abuse-harrisburg-catholic-diocese-makes-sweeping-changes-names-accused-sexual-abuse/876529002/> [dostęp: 03.06.2019].

²² Zob. D.R. Kurutz, *Bishop Zubik: Pittsburgh Diocese will name clergy accused of sex abuse*, *The Times*, 05.08.2018, <https://www.timesonline.com/news/20180805/bishop-zubik-pittsburgh-diocese-will-name-clergy-accused-of-sex-abuse> [dostęp: 03.06.2019].

²³ Zob. *Greensburg Diocese stands ready help to abuse survivors 'in their healing'*, *Catholic News Service, Crux. Taking the Catholic Pulse*, 04.08.2018, <https://cruxnow.com/church-in-the-usa/2018/08/04/greensburg-diocese-stands-ready-help-to-abuse-survivors-in-their-healing/> [dostęp: 03.06.2019].

²⁴ Zob. T. Bonner, *Diocese publishes list of priests, lay people accused of abuse*, *PennLive*, 06.08.2018, https://www.pennlive.com/news/2018/04/diocese_publishes_list_of_prie.html [dostęp: 03.06.2019].

²⁵ Sprawa ta była szeroko opisywana przez amerykańską prasę, zob. L. Goodstein, S. Otterman, *Catholic Priests Abused 1,000 Children in Pennsylvania, Report Says*, *The New York Times*,

ne przez władze biskupie. Podczas gdy kary zostały nałożone na kapłanów, biskupi uniknęli konsekwencji. Zdaniem Komisji Rewizyjnej, biskupi nigdy w pełni nie ponieśli odpowiedzialności, a przecież względem nich również powinny zostać podjęte kroki prawne za brak wsparcia wobec słabszych, małoletnich ofiar. W obliczu informacji przedstawionych w raporcie prokuratury Krajowa Komisja Rewizyjna, celem zachowania wiarygodności, stwierdziła, że konieczne jest pociągnięcie do odpowiedzialności karnej tych biskupów, którzy mimo posiadanej wiedzy zaniechali jakichkolwiek działań.

Krajowa Komisja Rewizyjna 13 listopada 2018 roku przedstawiła opinii publicznej rekomendacje działań amerykańskich biskupów w obliczu kryzysu wywołanego skandalami pedofilskimi przez osoby duchowne²⁶. Komisja, zabierając głos w imieniu świeckiej części amerykańskiego społeczeństwa, prosi Episkopat o podjęcie natychmiastowych działań, które mają polegać między innymi na odtajnieniu archiwów kościelnych i seminaryjnych, w których pojawiły się nazwiska duchownych oskarżonych o wykorzystywanie seksualne małoletnich aż do roku 1950. Biskupi, którzy byli współwinni zaniedbań lub zezwalali na dalsze wykorzystywanie małoletnich z powodu swojej biernej postawy, powinni zrezygnować z pełnionych funkcji. Dodatkowo Komisja Rewizyjna wnosi o przeprowadzenie niezależnego audytu w parafiach w celu zweryfikowania prowadzonych prac zgodnie z *Kartą ochrony dzieci i młodzieży*. Biskupi, zdaniem członków Krajowej Komisji Rewizyjnej, powinni zachęcać wiernych do wszelkiego rodzaju działań związanych z ochroną dzieci i młodzieży. W tym celu ordynariusze diecezji winni współpracować z niezależnymi firmami specjalizującymi się w skutecznej komunikacji, opracować plan medialny, a wszystko po to, by stworzyć pozytywny PR. W każdej z diecezji, z inicjatywy Komisji, powstać powinna baza danych duchownych, którzy zostali usunięci z parafii z powodu nadużyć seksualnych wobec nieletnich, oraz seminarzystów, którzy podejmowali się podobnych czynów.

Trzeba wspomnieć, że Komisja do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży rekomenduje, by sytuację prawną duchownych (listę niedopuszczalnych przestępstw dyskwalifikujących z pracy bądź wolontariatu z nieletnimi) weryfikować okresowo co 3-5 lat, aczkolwiek to ordynariusze poszczególnych diecezji winni podejmować indywidualnie decyzję w tej kwestii²⁷.

14.08.2018, <https://www.nytimes.com/2018/08/14/us/catholic-church-sex-abuse-pennsylvania.html> [dostęp: 03.06.2019].

²⁶ Zob. *Recommendations from the National Review Board Addressing the Current Crisis specific to Restoring the Trust of the Faithful*, 13.11.2018, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/NRB-Recommendations-to-Bishops-Nov-2018-Final-2.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

²⁷ Zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/faqs.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

Karta ochrony dzieci i młodzieży

Podczas corocznego spotkania członków Konferencji Amerykańskich Biskupów w roku 2002 w Dallas opracowany został dokument stanowiący odpowiedź na problem seksualnego wykorzystywania małoletnich w amerykańskim Kościele katolickim. Materiał przygotowany przez sekretariat Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży²⁸ nosi nazwę *Karta ochrony dzieci i młodzieży*²⁹. Treść dokumentu była kilkakrotnie aktualizowana przez amerykański Episkopat w latach: 2005, 2011³⁰ oraz w 2018. Warto wspomnieć, że dokument opublikowany w roku 2002 stanowi pokłosie badań dotyczących wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez katolickich duchownych, które w latach 1950-2002 były prowadzone przez John Jay College of Criminal Justice³¹.

Odnosząc się do działań na rzecz ofiar wykorzystywania seksualnego małoletnich przez osoby duchowne, warto przytoczyć te wskazania, które uwzględniono w najnowszej, zaktualizowanej odsłonie *Karty*, a która nosi tytuł *Promise to Protect. Pledge to Heal*. Owe zmiany stanowią wynik prac m.in. Komisji do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży, Krajowej Komisji Rewizyjnej oraz Biura Radcy Prawnego³².

Struktura opublikowanego w 2018 roku dokumentu jest następująca: słowo wstępne, 17 paragrafów oraz wnioski końcowe. We wstępie dokumentu biskupi podkreślają, że podzielają przekonanie papieża Franciszka, iż należy dołożyć wszelkich starań, by „wykorzenić z Kościoła plagę wykorzystywania seksualnego nieletnich oraz otworzyć drogę pojednania i uleczenia na rzecz tych, którzy zostali wykorzystani”³³. W toku prac amerykańscy ordynariusze potwierdzają swoje głębokie zaangażowanie w walkę o bezpieczną przestrzeń dla dzieci i młodzieży w Kościele, prosząc o wybaczenie zarówno osoby, które padły ofiarą molestowania seksualnego, jak i wszystkich wiernych amerykańskiego Kościoła. Biskupi jednocześnie dziękują pokrzywdzonym i ich

²⁸ Z angielskiego: *Secretariat of Child and Youth Protection*, zob.: <http://www.usccb.org/about/offices.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

²⁹ Z angielskiego: *Charter for the Protection of Children and Young People*, zob.: <https://www.bishop-accountability.org/resources/resource-files/churchdocs/DallasCharter.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

³⁰ Zob. *Charter for the Protection of Children and Young People*, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/Charter-for-the-Protection-of-Children-and-Young-People-revised-2011.pdf> [dostęp: 06.06.2019].

³¹ Zob. <http://www.jjay.cuny.edu> [dostęp: 06.06.2019].

³² Z angielskiego *The Office of General Counsel*. Biuro stanowi źródło porad prawnych dla Konferencji Amerykańskich Biskupów Katolickich, wspiera pracę adwokatów diecezjalnych, regionalnych i lokalnych podmiotów katolickich, zapewniając jednolitą pomoc w sprawach podatkowych oraz sądowych, zob.: <http://www.usccb.org/about/general-counsel/index.cfm> [dostęp: 06.06.2019].

³³ <https://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/dokumenty/listy-papieskie/art,5,papiez-wzywaw-biskupow-i-zakony-do-walki-z-wykorzystywaniem-nieletnich.html> [dostęp: 06.06.2019].

rodzinom za wyrażenie sprzeciwu wobec czynów, których dopuścili się katolicy duchowni. Ordynariusze podkreślają, że nie tylko osoby duchowne, ale również cała społeczność wiernych jest zobligowana do wykazywania troski o zdrowie i bezpieczeństwo osób małoletnich³⁴.

W ciągu 16 lat wiele zmieniono w kwestii działań na rzecz ofiar molestowania seksualnego przez duchownych, o czym mowa w końcowej części wstępu. Przykładowo stworzono *Safe Environment Program*³⁵, którego celem jest zapewnienie osobom małoletnim bezpieczeństwa we wspólnotach przykościelnych, na lekcjach religii, podczas wszelkiego rodzaju działań organizowanych pod patronatem parafii. W ramach programu prowadzone są szkolenia dla osób duchownych i świeckich pracujących z dziećmi, których celem jest dostarczenie wiedzy na temat identyfikacji zachowań charakterystycznych dla ofiar molestowania seksualnego oraz oprawców. Ponadto program omawia kwestie bezpieczeństwa osobistego, a wykorzystywane w tym celu materiały są dostosowane do wieku odbiorców i uwzględniają katolickie wartości i normy³⁶. Dodatkowo wprowadzono stanowisko koordynatora pomocy ofiarom³⁷, do którego winny zgłaszać się osoby, które zostały pokrzywdzone przez księdza, diakona bądź inną osobę reprezentującą amerykański Kościół katolicki. Lista koordynatorów w każdej z diecezji, wraz z numerem telefonu oraz adresem mailowym, jest umieszczona na stronie internetowej Konferencji Amerykańskich Biskupów Katolickich.

Trzy pierwsze paragrafy *Karty ochrony dzieci i młodzieży* zostały zawarte w rozdziale noszącym tytuł *Wsparcie w uzdrowieniu i pojednaniu z nieletnimi ofiarami molestowania seksualnego*³⁸. Ta część dokumentu, dość ogólna, zawiera w sobie informacje mówiące o tym, że pomoc małoletnim ofiarom wykorzystywania seksualnego należy się bez względu na czas, który upłynął od chwili dokonania owych haniebnych czynów. Ofiary winny otrzymać kompleksową pomoc w sferze cywilnoprawnej, psychologicznej oraz duchowej. Kolejne cztery paragrafy zamieszczono w części poświęconej gwarantom sku-

³⁴ Zob. *Promise to Protect. Pledge to Heal. Charter for the Protection of Children and Young People*, United States Conference of Catholic Bishops, Washington DC., June 2018, s. 4-6, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/Charter-for-the-Protection-of-Children-and-Young-People-2018-final.pdf> [dostęp: 06.06.2019].

³⁵ Kontakt do koordynatorów diecezjalnych programu (adres mailowy oraz numer telefonu) przedstawiony jest na stronie Episkopatu, zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/safe-environment-program-coordinators.cfm> [dostęp: 06.06.2019].

³⁶ Zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/safe-environment.cfm> [dostęp: 05.06.2019].

³⁷ Z angielskiego: *Victims' assistance coordinators*, zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/victim-assistance-coordinators.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

³⁸ Z angielskiego: *To Promote Healing and Reconciliation with Victims/Survivors of Sexual Abuse of Minors*, zob.: *Promise to Protect. Pledge to Heal ...*, s. 8-10, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth...> [dostęp: 06.06.2019].

tecznych działań wobec zarzutów dotyczących wykorzystywania seksualnego nieletnich³⁹. We fragmencie tym amerykańscy biskupi wspominają, że wszelkie działania podejmowane na rzecz walki z pedofilią w Kościele powinny odbywać się za zgodą ofiar, we współpracy z organami ścigania, z uwzględnieniem wszelkich konsekwencji płynących zarówno ze strony prawa świeckiego, jak i kościelnego. Amerykański Episkopat podkreśla, że procedury te winny zostać podjęte względem każdego, kto chociaż raz dopuścił się czynu molestowania seksualnego nieletnich. Biskupi wymagają, by sprawca, duszpasterz, w sytuacji udowodnienia winy został natychmiastowo usunięty z parafii, a jeśli to konieczne, również ze stanu duchownego. W paragrafach 8-11⁴⁰ wspomina się o działaniach prowadzonych przez Komisję do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży, która posiłkuje się wspomnianymi już corocznymi raportami z postępu prac poszczególnych diecezji oraz tzw. *best practis* („najlepszymi praktykami”) prowadzonymi na terenie całego kraju na rzecz walki z pedofilią. Ostatnich sześć paragrafów (12-17) poświęcono przyszłym działaniom⁴¹. Mowa przede wszystkim o ścisłej współpracy na linii duchowni – rodzice – wychowawcy – wierni, a wszystko to celem zagwarantowania bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży w każdej sferze życia. Jedną z takich form ma być zapewnienie dostępu do szkoleń i materiałów rozwojowych dla wszystkich osób podejmujących się pracy z osobami małoletnimi. Mowa tutaj nie tylko o duchownych czy osobach konsekrowanych, ale również o pracownikach świeckich i wolontariuszach pracujących z dziećmi i młodzieżą w parafii.

Wszelkie działania, jak podkreślają amerykańscy biskupi, winny być prowadzone na podstawie norm ustanowionych przez Konferencję Amerykańskich Biskupów Katolickich, które mówią o tym, że formacja winna być wprowadzona w wymiarze eklezjalnym, przy zaangażowaniu władz świeckich oraz duchownych.

Wnioski końcowe, o których mowa w *Karcie ochrony dzieci i młodzieży*, to właściwie cztery deklaracje, które składają ordynariusze amerykańskiego Kościoła katolickiego. Jako pierwsza została złożona obietnica dołożenia wszelkich starań, by chronić dzieci i młodzież przed sprawcami molestowania seksualnego. Amerykańscy biskupi deklarują zapewnienie środków materialnych oraz personalnych koniecznych do realizacji tego celu. Episkopat

³⁹ Z angielskiego: *To Guarantee an Effective Response to Allegations of Sexual Abuse of Minors*, zob.: *Promise to Protect. Pledge to Heal...*, s. 10-12, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth...> [dostęp: 06.06.2019].

⁴⁰ Z angielskiego: *To Ensure the Accountability of Our Procedures*, zob.: *Promise to Protect. Pledge to Heal...*, s. 12-14, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth...> [dostęp: 06.06.2019].

⁴¹ Z angielskiego: *To Protect the Faithful in the Future*, zob.: *Promise to Protect. Pledge to Heal...*, s. 14-16, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth...> [dostęp: 06.06.2019].

zapewnia, że do pracy z dziećmi i młodzieżą zostanie dopuszczone tylko to duchowieństwo, które przestrzegać będzie prawa zarówno cywilnego, jak i kościelnego. Na zakończenie pojawia się informacja, że biskupi będą działać na rzecz uzdrowienia amerykańskiego Kościoła i dołożą wszelkich starań, by doprowadzić do uzyskania przebaczenia od ofiar wykorzystywania seksualnego przez duchownych.

Trzeba wspomnieć, że integralną część dokumentu stanowi wykaz zasad postępowania o nazwie: *Essential Norms for Diocesan/ Eparchial Policies Dealing with Allegations of Sexual Abuse of Minors by Priests or Deacons*⁴². Owe normy, podobnie jak cała *Karta ochrony dzieci i młodzieży*, podlegają sukcesywnej aktualizacji. Dokument zawiera 13 punktów, a każdy z nich został ustanowiony przez Konferencję Amerykańskich Biskupów Katolickich i zaakceptowany przez Stolicę Apostolską.

Uchwalone zasady postępowania dotyczą każdej z diecezji poszczególnych stanów Ameryki. Właśnie dlatego w każdej z nich powołana zostanie Komisja Rewizyjna, która stanowić będzie wsparcie dla biskupów mierzących się z zarzutami o molestowanie seksualne w swojej diecezji. Celem Komisji będzie również przegląd działań na rzecz niwelowania przypadków pedofilii w Kościele. W skład Komisji Rewizyjnej wchodzić będzie minimum pięć osób świeckich o nieposzlakowanej opinii oraz przynajmniej jeden duchowny cieszący się uznaniem wśród wiernych ze swojej parafii. Kadencja członków Komisji Rewizyjnej trwać będzie nieprzerwanie przez pięć lat z założeniem przedłużenia kadencji poszczególnych jej działaczy.

W sytuacji, w której osoba duchowna zostanie oskarżona o czyny pedofilskie, ordynariusze diecezji są zobowiązani poinformować natychmiast o tym fakcie organy ścigania. Domniemany sprawca powinien poddać się diagnozie medycznej oraz psychologicznej celem zweryfikowania kondycji psychofizycznej. To właśnie na biskupach spoczywa odpowiedzialność usunięcia z parafii księdza podejrzanego o czyny pedofilskie z zastrzeżeniem, że domniemany sprawca nie może zostać wysłany na misję zagraniczną czy przeniesiony do innej parafii. W sytuacji zmiany miejsca pracy nowy przełożony powinien otrzymać, w sposób poufny, komplet informacji dotyczący przeszłych aktów pedofilskich dokonywanych przez kapłana.

Amerykańscy biskupi troską obejmują nie tylko osoby, które padły ofiarą molestowania seksualnego, ale również duchownych, wobec których postawiono niesłusznie takowe zarzuty. W przypadku kiedy zarzuty zostaną, w świetle prawa, uznane za bezpodstawne, władze oraz wierni amerykańskiego Kościoła powinni dołożyć wszelkich starań, by przywrócić dobre imię oskarżonemu.

⁴² Zob.: <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth...> [dostęp: 06.06.2019].

Na zakończenie warto wspomnieć, że Komisja do spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży sporządza coroczne sprawozdanie na temat postępów prac we wdrażaniu i utrzymywaniu standardów określonych w *Karcie ochrony dzieci i młodzieży*. Najnowszy raport zatytułowany *June 2018. Report on the Implementation of the Charter for the Protection of Children and Young People*⁴³ ukazał się w czerwcu 2019 roku i stanowi pokłosie badań audytorskich prowadzonych w roku 2018 w amerykańskim Kościele katolickim. W raporcie tym przedstawione są dane liczbowe z poszczególnych diecezji mówiące o tym, ile spraw o nadużycia seksualne zostało udowodnionych, kto zazwyczaj informuje władze kościelne o aktach pedofilskich⁴⁴ oraz jak przebiegają działania profilaktyczne w amerykańskich seminariach duchownych⁴⁵. Materiał statystyczny zamieszczony w dokumencie prezentuje również „profil małoletniej ofiary”: są to chłopcy (82% ofiar) w wieku 10-14 lat (59% ofiar), wobec których czynów pedofilskich dopuszczają się księża diecezjalni (91% sprawców)⁴⁶. Raport odnosi się również do kwestii finansowych związanych z pomocą ofiarom przestępstw seksualnych. Mianowicie w roku 2018 na wypłatę odszkodowań dla osób, względem których popełniono czyny pedofilskie, wydano prawie 7 milionów dolarów, a łączne koszty związane z zarzutami wobec duchownych pedofilów (m.in. wynagrodzenie dla adwokatów) oscylują w granicach 240 milionów dolarów⁴⁷.

* * *

Działania amerykańskich biskupów w kwestii nadużyć seksualnych nie mają charakteru jedynie prewencyjnego, ale obejmują również profilaktykę. Bezsprzecznie na uwagę zasługuje spektakularność owych działań, które na bieżąco są prezentowane w postaci materiałów dźwiękowych i audiowizualnych za pośrednictwem strony internetowej Konferencji Amerykańskich Bi-

⁴³ Zob. *June 2019. Report on the Implementation of the Charter for the Protection of Children and Young People*, Secretariat of Child and Youth Protection, National Review Board, United States Conference of Catholic Bishops, Washington DC, May 2019, http://www.usccb.org/_cs_upload/issues-and-action/child-and-youth-protection/child-abuse-prevention/282759_2.pdf [dostęp: 03.06.2019].

⁴⁴ Zob. *June 2018. Report on the Implementation...* s. 25, zob. http://www.usccb.org/_cs_upload/issues-and-action... [dostęp: 03.06.2019].

⁴⁵ Zob. *June 2018. Report on the Implementation...* s. 27, zob. http://www.usccb.org/_cs_upload/issues-and-action... [dostęp: 03.06.2019].

⁴⁶ Zob. *June 2018. Report on the Implementation...* s. 36-37, zob. http://www.usccb.org/_cs_upload/issues-and-action... [dostęp: 03.06.2019].

⁴⁷ Koszty te, w porównaniu z rokiem 2017, wzrosły o ponad 26 milionów dolarów, zob. *June 2018. Report on the Implementation...* s. 38, zob. http://www.usccb.org/_cs_upload/issues-and-action... [dostęp: 03.06.2019].

skupów Katolickich⁴⁸. Warto za wzór brać przejrzystość, również materialną, działań na rzecz ofiar wykorzystywania seksualnego przez duchownych. Martwi jednak fakt, że amerykański Kościół, walcząc z pedofilią w sposób kompleksowy już ponad dwie dekady, wciąż musi stawiać czoła nowym skandalom wychodzącym na światło dzienne.

ACTIONS FOR VICTIMS OF SEXUAL ABUSE BY CLERGY – THE PROSPECT OF UNITED STATES CONFERENCE OF CATHOLIC BISHOPS

Summary

The American Catholic Church for more than two decades faced with a crisis through in connection with the sexual abuse of minors. The article presents the actions of American bishops for victims of sexual abuse by clergy in both preventive and preventive care. The first part presents the functioning of the Committee for the Protection of Children and Young People, then discusses the most important, recently published documents relating to the sexual abuse of minors

Keywords: United States Conference of Catholic Bishops; sexual abuse of minors in Church; actions for victims of sexual abuse; American Catholic Church; Committee for the Protection of Children and Young People

Słowa kluczowe: Konferencja Amerykańskich Biskupów Katolickich; pedofilia w Kościele; działania na rzecz ofiar wykorzystywania seksualnego; Komisja ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży

BIBLIOGRAFIA

- Bonner T., *Diocese publishes list of priests, lay people accused of abuse*, *PennLive*, 6.08.2018, https://www.pennlive.com/news/2018/04/diocese_publishes_list_of_prie.html [dostęp: 03.06.2019].
- Charter for the Protection of Children and Young People, United States Conference of Catholic Bishops*, Washington DC, 2002, <https://www.bishop-accountability.org/resources/resource-files/churchdocs/DallasCharter.pdf> [dostęp: 03.06.2019].
- Charter for the Protection of Children and Young People, United States Conference of Catholic Bishops*, Washington DC, 2011, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/Charter-for-the-Protection-of-Children-and-Young-People-revised-2011.pdf> [dostęp: 06.06.2019].

⁴⁸ Mowa tutaj o tzw. podcastach, zob. <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/podcasts.cfm> [dostęp: 03.06.2019].

- Goodstein L., Otterman S., *Catholic Priests Abused 1,000 Children in Pennsylvania, Report Says, The New York Times*, 14.08.2018, <https://www.nytimes.com/2018/08/14/us/catholic-church-sex-abuse-pennsylvania.html> [dostęp: 03.06.2019].
- Greensburg Diocese stands ready help to abuse survivors 'in their healing', Catholic News Service, Crux. Taking the Catholic Pulse*, 04.08.2018, <https://cruxnow.com/church-in-the-usa/2018/08/04/greensburg-diocese-stands-ready-help-to-abuse-survivors-in-their-healing/> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.jjay.cuny.edu> [dostęp: 06.06.2019].
- <http://www.sanjoseca.gov/index.aspx?NID=642> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/index.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/the-national-review-board.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/who-we-are.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/about/general-counsel/index.cfm> [dostęp: 06.06.2019].
- <http://www.usccb.org/about/offices.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/audits.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/faqs.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/podcasts.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/safe-environment.cfm> [dostęp: 05.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/safe-environment-program-coordinators.cfm> [dostęp: 06.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/Charter-for-the-Protection-of-Children-and-Young-People-2018-final.pdf> [dostęp: 03.06.2019].
- <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/victim-assistance-coordinators.cfm> [dostęp: 03.06.2019].
- http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/motu_proprio/documents/papa-francesco-motu-proprio-20190507_vos-estis-lux-mundi.html [dostęp: 03.06.2019].
- <https://cbstpittsburgh.files.wordpress.com/2018/08/interimredactedreportandresponses.pdf> [dostęp: 03.06.2019].
- <https://dol-in.org/bishop> [dostęp: 04.06.2019].
- https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Cesareo [dostęp: 03.06.2019].
- <https://relationshipscience.com/person/deacon-bernie-nojadera-214609388> [dostęp: 03.06.2019].
- <https://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/dokumenty/listy-papieskie/art,5,papiez-wzywa-biskupow-i-zakony-do-walki-z-wykorzystywaniem-nieletnich.html> [dostęp: 06.06.2019].
- June 2019. Report on the Implementation of the Charter for the Protection of Children and Young People, Secretariat of Child and Youth Protection, National Review Board, United States Conference of Catholic Bishops*, Washington DC, May 2019, http://www.usccb.org/_cs_upload/issues-and-action/child-and-youth-protection/child-abuse-prevention/282759_2.pdf [dostęp: 03.06.2019].
- Kessler B., Mahon A., *Harrisburg Catholic diocese names 71 priests, clergy accused of sexual abuse, York Daily Record*, 14.08.2018, <https://eu.ydr.com/story/news/2018/08/01/pa-priest-clergy-abuse-harrisburg-catholic-diocese-makes-sweeping-changes-names-accused-sexual-abuse/876529002/> [dostęp: 03.06.2019].
- Kurutz D. R., *Bishop Zubik: Pittsburgh Diocese will name clergy accused of sex abuse, The Times*, 05.08.2018, <https://www.timesonline.com/news/20180805/bishop-zubik-pittsburgh-diocese-will-name-clergy-accused-of-sex-abuse> [dostęp: 03.06.2019].
- Metrick B., *Allentown Diocese to release list of accused priest, PennLive*, August 1, 2018, https://www.pennlive.com/news/2018/08/allentown_diocese_to_release_1.html [dostęp: 03.06.2019].
- O'Boyle B., *Bambera will release names once Grand Jury report is made public, Times Leader*, 6.08.2018, <https://www.timesleader.com/news/714209/bambera-will-release-names-once-grand-jury-report-is-made-public>

Promise to Protect. Pledge to Heal. Charter for the Protection of Children and Young People, United States Conference of Catholic Bishops, Washington DC, June 2018, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/Charter-for-the-Protection-of-Children-and-Young-People-2018-final.pdf> [dostęp: 06.06.2019].

Special Report of the National Review Board to the Body of Bishops on the Sexual Abuse Crisis in the Church, 13.11.2018, <http://www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/upload/National-Review-Board-Special-Report-to-the-Body-of-Bishops-November-2018.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

Recommendations from the National Review Board Addressing the Current Crisis specific to Restoring the Trust of the Faithful, 13.11.2018, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/NRB-Recommendations-to-Bishops-Nov-2018-Final-2.pdf> [dostęp: 03.06.2019].

www.safeenvironmenttraining.org [dostęp: 03.06.2019].

www.usccb.org/about/child-and-youth-protection/committee-for-the-protection-of-children-and-young-people.cfm [dostęp: 03.06.2019].

ALEKSANDRA KŁOS-SKRZYPCZAK – dr teologii (teologia moralna), magister socjologii. Adiunkt w Katedrze Nauk o Rodzinie na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W swoich zainteresowaniach naukowych zajmuje się tematyką rodziny w perspektywie społeczeństwa amerykańskiego, neokonserwatyzmem amerykańskim oraz historią teologii moralnej w Stanach Zjednoczonych.